

A kompetencia alapú képzés

Készítette: Dr. Kelemen Gyula

HEFOP 3.5.1.

„Korszerű felnőttképzési módszerek kidolgozása és alkalmazása”

**Tanár-továbbképzési alprogram
„Szemináriumok”**

**Balatonvilágos
2007. október 24-26.**

Magyarország célba ér

Mi a kompetencia

- „ a szakképzett dolgozótól elvárt ismeretek, magatartásformák (attitüdök) és képességek összessége, amely által képes lesz a szakmai feladatok eredményes elvégzésére”

A szisztemetikus tananyagfejlesztés (SCID) fázisai

- **Elemzés** (igényelemzés, munkakörelemzés, szakmai feladat-visszaigazolás, szakmai feladat kiválasztás, szabványos feladatelemzés)
- **Tervezés** (képzési módszerek, tanulási célkitűzések, teljesítmény mérési módszerek, képzési terv)
- **Fejlesztés** (kompetenciaprofil, tanulási útmutató, tanulási segédanyagok, óratervek, oktatási segédanyagok, okt. segédanyagok ellenőrzése)

A szisztemetikus tananyagfejlesztés (SCID) fázisai 2.

- **Végrehajtás** (a képzési terv megvalósítása, a képzés, formáló értékelés, a képzés dokumentálása)
- **Értékelés** (az összefoglaló kiértékelés végrehajtása, a begyűjtött információk elemzése, a korrekciós tevékenység kezdeményezése)

Elemzés - igényelemzés

- Szervezeti, intézményi igények számbavétele
- Megfelelő foglalkoztatási lehetőséget jelent?
- Elegendő érdeklődést kelt az oktatásban résztvevők részéről?
- Alkalmasak az oktatás ezen szintjére?
- Korszerű, munkaerőpiac számára kelendő ismeretanyagot tartalmaz?
- Megfelel a piaci igényeknek, az iskola profiljának?

Elemzés - Munkakörelemzés

- A kiválasztott munkakörben eredményesen teljesítő dolgozó feladatainak meghatározása, elemzése feladatcsoportokhoz rendelve.
- Tartalmazza a dolgozótól elvárt magatartásformákat, szükséges eszközöket, berendezéseket és a szakma jövőbeli tendenciáit.
- A fázis eredménye a DACUM tábla, amely az alapja a további fejlesztő munkának.

Elemzés – munkakörelemzés 2 (alapfogalmak)

- **Feladatcsoport:** az egymással összefüggésben álló, rokon feladatok önkényes csoportosítása egy tágabb funkcionális terület köré, ill. általános feladatkörbe.
- **Feladat:** olyan munkaköri tevékenység, amely jól elkülöníthető, megfigyelhető, meghatározott idő alatt elvégezhető, mérhető.

Azon szakmai ismeretek, képességek összessége, amelyeket a tanulóknak el kell sajátítani, hogy sikeres dolgozó válják belőlük.

Elemzés – Szakmai feladat visszaigazolás

- A visszaigazolás (validitás – érvényesítés) nem más, mint egy revíziós folyamat, amelynek során felül kell vizsgálni a munkakörelemzés eredményét, a DACUM táblát.
- Ezt a feladatot a munkakört gyakorló szakértők végzik.
- Értékelési szempontok: fontosság, nehézség/bonyolultság, a végzés gyakorisága, a nem megfelelő teljesítés következménye, időtartam, megfelelő tanulási körülmények.

Elemzés – Szakmai feladat kiválasztás

- A szakmai feladat visszaigazolás során kialakított véleményes alapján megtörténik a feladat kiválasztás, amit az intézmény oktató kollektívája végez el.
- Szempontjai: a fontos és bonyolult feladatok mindenképpen kerüljenek be, a kevésbé fontosak elhanyagolhatók, az összetartozó feladatok összevonhatók, a továbbiakban egy feladatként kezelhetők.

Elemzés – Szabványos feladatelemzés

- A visszaigazolt és kiválasztott feladatok mindegyikéből szabványos feladatelemzést hajtunk végre. A tananyagfejlesztők (oktatók) végzik, fontos szempont: a szakmát jól kell ismernie az elemzőnek.
- Ezen művelet során megállapíthatók a feladatot leíró lépések, tevékenységek, azok sorrendje, a szükséges eszközök, felszerelések, a dolgozóktól elvárt magatartásformák, a teljesítmény megfigyelhető, mérhető standardjai.

Elemzés- Alapműveltség elemzés

- Erre a lépésre általában a szokásos keretek közt nem kerül sor, ugyanis erre csak akkor lenne szükség, ha a belépő tanulók alapműveltsége hiányos.
- Ez a probléma leginkább felzárkóztató program keretében résztvevő tanulók esetében jelentkezhet.

Tervezés- Képzési módszerek

- A módszerek megválasztásánál a tanulók igényeit, a tananyag jellegét, az oktatási filozófiát, a rendelkezésre álló időt, a felhasználandó eszközök fajtáit, anyagi erőforrásokat, a rendelkezésre álló eszközöket, felszereléseket tartjuk sem előtt.
- Az adott tanulóhoz, feladathoz, témához alkalmazható legmegfelelőbb módszer kiválasztása az oktató feladata, felelőssége.

Tervezés – Tanulási célkitűzések

- Minden feladat elsajátításához olyan célokat kell kitűzni, amely tartalmazzák azokat a tevékenységeket, amelyeket elvárunk a tanulóktól a sikeres teljesítés érdekében.
- **Teljesítmény-célkitűzések:** Az egész feladatra, kompetenciára vonatkoznak, pontosan meghatározzák milyen tevékenységekre legyenek képesek a tanulmányok végére (kimeneti célok)
- **Rész-célkitűzések:** A teljesítmény eléréséhez vezetnek, elősegítik annak megvalósítását. Az oktatásra kerülő feladat lépéseinek didaktikai csoportosítását jelentik.

Tervezés – Teljesítmény mérési módszerek

- Elméleti ismeretek mérése formái lehetnek: tesztek, önállóan megfogalmazott esszé jellegű dolgozat.
- Gyakorlat mérési formái: minden kompetencia megszerzését teljesítménymérés követ, ez vonatkozhat: termékre, ha a teljesítmény eredménye produktum; folyamatra; attitűdre; magatartásra; biztonságra. Lehet az előbbi szegmensek kombinációja is.

Tervezés – Képzési terv

- A tervezés fázisának eredménye egy részletesen kidolgozott, az érvényben lévő törvényeknek és előírásoknak megfelelő képzési terv. E dokumentum alapját jelenti a fejlesztés következő fázisának, amely nem más mint a feljesztés.

Fejlesztés – Kompetencia profil

- A kompetencia profil összeállítása úgy történik, hogy a DACUM-tábla oktatásra kiválasztott szakmai feladatait a képzési igényeknek megfelelően az iskola oktatói csoportosítják. Ebben a munkában támaszkodunk a szabványos feladatelemezésre, amely felsorolja a feladatvégzéshez szükséges ismereteket. Az azonos ismereteket igénylő feladatokat egy csoportba kell sorolni.
- E munkában elsősorban didaktikai szempontok és az oktatás hatékonyságának szempontjai kell hogy érvényesüljenek.

Fejlesztés – Tanulási útmutató

- A szabványos feladatelemzés információira épülnek
- Minden kompetenciához készül egy tanulási útmutató, amelynek használata során a tanuló önállóan, egyéni ütemben készül fel. Az oktató a háttérrel adja az oktatási folyamatnak.
- Formátuma: bevezetés, célkitűzések (rész-célkitűzések), tanulási tapasztalatok (tájékoztató lapok, hivatkozások, visszajelző eszközök, önellenőrzések, modell válaszok, teljesítmény szintek, tudásszintet felmérő tesztek)

Fejlesztés – Tanulási segédeszközök, óratervek

- Hagyományos anyagok
 - Interaktív oktatási anyagok
 - AV- segéd anyagok
 - Multimédiás oktatási anyagok
-
- Óratervek: hagyományos féléves időalapú képzés nem alkalmazható, helyette modulokba szervezett oktatás és ehhez kialakított óratervek szükségesek

Fejlesztés – Oktatási anyagok ellenőrzése

- Az oktatási anyagok minőségének ellenőrzése érdekében rendszeresen el kell végezni a tesztelést
- Lehet helyi teszt: tanulók, oktatók próbálják ki.
- Kísérleti teszt: új anyagok korlátozott használata a csoportban, műhelyben, gyakorlaton.
- Szakmai véleményeztetés: A tárgyban képzett szakemberek lektorálják szakmai szempontból. (pl.: tanulási útmutatók)

Végrehajtás, értékelés

- A képzésben résztvevők beiskolázása
- A képzési program lebonyolítása

- Értékelés: hogyan fejlesszük a programot?
- Mikor értékeljünk?
- Mit, hogyan értékeljünk?
- Ki értékeljen?

A képzés tapasztalatai a Dunaferr Iskolában (tanulók)

- A rendszerről: többségüknek nem okozott problémát az új rendszer, 25% szerint nem hatékonyabb a réginél.
- Értékelés jó, felmérések megfelelőek, kevés a szóbeli lehetőség
- Gyakorlat – elmélet aránya jó, gyakorlati óraszámok további növelése indokolt
- Új módszerek megnyerték a tanulók tetszését, szerintük „rákényszeríti” őket a tanulásra

A képzés tapasztalatai a Dunaferr Iskolában II. (tanulók)

- A megszerzett tudás piacképes, jól hasznosítható
- A szakdolgozat a szakma elsajátítását szolgálta, probléma az informatikai jártasság hiánya a tanulók egy részénél.
- Oktatók felkészültsége 50% kiváló, 45 % jó, 5% hiányos
- Tárgyi feltételek jók, segítik a tanulást

A képzés tapasztalatai a Dunaferr Iskolában III (oktatók)

- A használt anyagokat a kompetenciák elsajátításához alakították ki
- A gyakorlati helyek felszereltsége jó, a tanulók valós helyzeteknek megfelelő környezetben gyakorolhatnak.
- Csak annyi elméleti ismeretet szereznek meg a tanulók, amennyi a képesség fejlesztéséhez szükséges
- Minden tanuló rendszeres, folyamatos visszajelzést kap a kompetencia elsajátítás folyamatáról

A képzés tapasztalatai a

Dunaferr Iskolában IV (oktatók)

- Változatos tanulási stílusok és stratégiák alkalmazására nyílik mód
- Alkalmat ad a tanuló számára aktív részvételre
- A kompetenciák elsajátítását segíti a modulok, modul egységek logikus egymásra épülése.
- Az értékelés a bemutatott képességekre vonatkozik, azok elsajátítását tükrözi.

A képzés felülvizsgálata I.

- Felmerült problémák: az adminisztráció ellentmondásban áll az érvényben lévő adminisztrációs anyagokkal. A napló anyakönyvi része és a törzslapok nem felelnek meg, nem fér bele az összes modul (egység), újat kellett szerkeszteni.
- Az időalapú (féléves) rendszer ellentmondásban van a moduláris oktatással, az órarend, tanárok leterhelése, osztályozás nehezen szervezhető.

A képzés felülvizsgálata II.

- Tankönyv: kis számú jól hasznosítható tankönyv van forgalomban, az oktatók által írt tanulási útmutatók, jegyzetek, segédanyagok sokszorosítása időnként gondot okoz.
- Módszerek: Új belépő kollégák képzése megoldandó feladat
- Felülvizsgálati kényszer: Egyes modulok óraszám, tartalma, kapcsolata újra szervezendő.
- A képzés megújítása FOLYAMATOS feladat.

Köszönjük a figyelmet!

